

Comunitat Autònoma / Departament / Estat	CATALUNYA
Municipi	VILABERTRAN
Edifici	Canònica de Santa Maria de Vilabertran
Direcció	
Coordenades	42.282218 2.978940
Protecció	Bé cultural d'interès nacional Tipus: Monument històric Declaració: 11/11/1930 Identificador: BCIN: 232-MH (IPA: 257) BIC: RI-51-0000353

<p>Descripció</p>	<p>Altitud: 26 metres.</p> <p>Església de finals del segle XI (1080-1100) que formava part d'un monestir les dependències del qual encara avui es troben en bon estat; el temple té consideració de parròquia de la població. Consta de tres naus, la central de cinc trams (el dels peus més curt que els altres, el davanter correspon al transsepte) està coberta amb una volta de canó sobre quatre arcs torals de mig punt; les laterals ho estan amb una volta de quart de canó; queden separades per pilars cruciformes amb semi-columnes adossades que sostenen els arcs torals i els formers de punt rodó; el transsepte també té volta de canó i està capçat a tramuntana per un absis poligonal de cinc costats cobert amb volta de creueria i contraforts exteriors, obra del segle XIV; la capçalera del temple està formada per tres absis semicirculars, el central més gran i, interiorment, amb columnetes exemptes que sostenen set arcs cecs de mig punt; descansen en un podi. Als peus de les naus hi ha un cor estret i llarg sobre el cancell. Els murs de tot el conjunt presenten paraments de carreus de pedra grisenca ben disposats en filades regulars, una mica matussers als baixos i molt ben picats els de la part alta.</p> <p>Al frontis encarat a ponent hi ha un portal rectangular gòtic, a mig fer, amb el timpà nu i un arc semicircular que l'envolta; al damunt, una finestra d'arc de mig punt atrompetada i decorada amb un bordó de dents de serra; està coronat per una minsa cornisa angular i una creu de pedra al cim. Aquesta façana està flanquejada al nord pel campanar i a migdia per una torre a mig fer ja que amb prou feines sobresurt de la teulada del temple; havia d'ésser un segon campanar que va quedar per completar.</p> <p>Té un claustre del segle XII amb columnes aparellades de capitells simples amb aparença de fulles o palmes; alternen amb pilars rectangulars; als angles hi ha robustos pilars quadrats. En el timpà de la porta d'aquest recinte exterior que dona a l'església hi ha una pintura de l'Agnus Dei romànica; igualment en aquest claustre hi ha un sarcòfag romànic, segurament de finals del segle XII. Es mantenen en bon estat moltes estances del vell monestir.</p> <p>Dimensions: 33'00 x 6'50 x 11'50 metres respectivament de llargada, amplada i alçada; l'amplada total de les tres naus fa 13 metres; el transsepte en fa 22'00 x 5'00 x 11'50.</p> <p>Guarda una notable creu processional d'argent amb relleus i aplicacions de pedres precioses; és del segle XIV; mesura 1'60 metre el pal i un metre el travesser; es troba a la capella dels Dolors (segle XVIII) decorada amb pintures murals del pintor Ramon Reig (1903-1963) de Figueres fetes cap els anys cinquanta del segle XX.</p> <p>Conserva una pica baptismal monolítica de forma semioval, amb un peu cilíndric, sense gens de decoració, possiblement romànica o d'origen incert. En un arcosoli, hi ha el sarcòfag de Pere Rigau, fundador del monestir; també hi ha part de les despulles del comte Alfons III el Benigne, les restes principals del qual reposen al monestir de Poblet.</p> <p>Campanar romànic llombard dels segles XII i XIII. Té planta gairebé quadrada (5'00 x 4'80 m) amb la base compacta i tres pisos separats per frisos de dents de serra i arcuacions cegues i finestres geminades a cada cara i a cada pis; està coronat per una teulada piramidal de ceràmica vidriada rogenca que engloba una estructura semiesfèrica. Els seus murs són de carreus ben escairats de pedra grisenca. Per l'interior hi puja una escala de pedra i rajols sobre voltes i aferrada als murs amb un ull central; és una obra del segle XVIII.</p> <p>Situació: s'aixeca damunt els peus de la nau lateral de tramuntana fent angle al nord-oest del frontis encarat a ponent.</p> <p>Alçada: 27'24 metres.</p> <p>Esveltesa: 5,4</p>
<p>Campanes</p>	<p>En una foto del Centre Excursionista de Catalunya, feta per Eduard ROYO i CRESPO, entre 1890 i 1920 s'hi veu que el campanar remata de manera diferent a l'actual, amb una teulada més petita i dues campanes, previsiblement del rellotge.</p> <p>En 2008 la teulada cobreix tota l'antiga terrassa del campanar i no hi ha cap campana al cim.</p>

Fotos	8
Tocs actuals de campanes	
Conservació, manteniment	
Propostes	
Autors de la documentació	CIURANA I ABELLÍ, Blai
Data	12-08-2023

Campanes actuals

Localització	Campana	Fonedor	Any fosa	Diàmetre (en cm)	Pes
Cel·la de campanes	Santa Bàrbara (1)	RAURELL, ANTONI (VIC)	1817	47.1	60
Cel·la de campanes	Santa Narcisa (2)	RAURELL, ANTONI (VIC)	1817	56.1	102

Información completa: [Canònica de Santa Maria de Vilabertran - VILABERTRAN \(CATALUNYA\)](#)

PDF (01-06-2026)